

Сучасні тенденції ризик-менеджменту в банківській сфері
*Коваль Н. О., к.е.н., доцент кафедри фінансового та інноваційного менеджменту Вінницького національного технічного університету,
nokoval@gmail.com*

В умовах непередбачуваності обставин зовнішнього середовища та високої конкуренції неможливо уявити банківську діяльність без ризиків. Саме тому найважливішим завданням в процесі функціонування фінансової банківської системи є пошук оптимального співвідношення між прибутком та ризиком. Оскільки повністю позбутися ризиків неможливо, перед менеджерами банківською установою постає завдання управління ними. В структурі ризиків банку фінансові ризики займають ключову позицію сучасній банківській діяльності. Саме тому їх оцінка потребує детального дослідження.

Фінансові дисбаланси в умовах глобалізації економіки та зростання попиту та обсягів фінансових послуг змушують вітчизняні банки переглядати та вдосконалювати свої підходи до управління ризиками. Досить відомі та найкрупніші українські банки вже майже наблизилися до західних стандартів ризик-менеджменту, однак відсутність статистики та опанування основних банківських ризиків і стратегій управління ними на українському ринку, стримує подальший розвиток ризик-менеджменту на вітчизняному банківському ринку.

Ризик в банківській практиці – це ймовірність недоотримання доходів, втрати банком частини свого прибутку, виникнення збитків або витрат у результаті здійснення фінансової діяльності [1, с. 830].

На сьогоднішній день банківська практика оцінки ризиків не дає можливості визначити розмір грошових витрат у повному обсязі, що може понести банк у разі настання негативної фінансової події. Саме тому сучасні тенденції ризик-менеджменту мають бути направлені на передбачення, аналіз та можливість уникнути ризиків в процесі діяльності комерційного банку.

Як показує досвід світової банківської практики на сьогоднішній день відсутня єдина методологічна база інтегрованої системи управління ризиками. Банки в процесі своєї роботи акцентують увагу на методології мінімізації банківських ризиків, яка дозволяє використовувати інструментарій банківського контролінгу ризиків. Суть якого полягає у забезпеченні менеджменту банку повною і якісною інформацією для прийняття рішень щодо планування майбутніх доходів і витрат.

Основним компонентом банківського ризик-менеджменту є банківський контролінг, який допомагає мінімізувати ризики в процесі проведення банківських операцій. Завданням сучасного банківського контролінгу ризиків є інформаційна, аналітична та методична підтримка ризик-менеджменту на етапах стратегічного планування та коригування банківських ризиків. Система контролінгу представляє собою особливу складову частину банківського ризик-менеджменту, яка дає змогу діагностувати ймовірні проблеми у ризиковій політиці банку та корегувати управлінські рішення до того, як ці проблеми переростуть у найгірші варіанти реалізації банківських ризиків [2, с.5].

На сьогоднішній день у великих банках України розвиток ризик-менеджменту знаходиться на середньому рівні. В банках з іноземним капіталом, таких як ВАТ «Райффазен Банк Аваль», ПАТ «Укрсоцбанк», UniCredit Bank ТМ, ризик-менеджмент організовано на досить високому рівні. Фактом залишається те, що в короткостроковій перспективі ризик-менеджмент сам по собі знижує дохід, але дозволяє зберегти активи банку, що в середньостроковій перспективі робить можливим отримання прибутку [3, с.47].

Сучасність змінює підходи до управління ризиками. І основні зміни в управлінні ризиками вітчизняних банків пов'язані з розширенням обсягу кредитних операцій. Тобто системи ризик-менеджменту розвивається під впливом факторів, які розширюють спектри ризиків, а саме: зростання кола проведених операцій, захват нових сегментів ринку, зростання масштабів діяльності.

Важливою складовою банківської діяльності є оптимізація ризиків на основі управління ними, що є необхідною частиною економічної роботи банку. Крім того, особливу увагу в аспекті мінімізації кредитного ризику, слід приділяти розвитку та удосконаленню співробітництва банків зі страховими компаніями.

Посилення фінансової кризи зумовило різкий вихід депозитних ресурсів з банків та проблеми з ліквідністю. Руйнівні наслідки впливу світової фінансової кризи на функціонування банківських систем країн світу, їх вразливість до коливань на світовому та національному фінансових ринках, локальні проблеми в діяльності значної кількості банків та реальна загроза мультиплікативного перетворення наслідків цих проблем на системні банківські кризи обумовлюють необхідність удосконалення методичного забезпечення управління ризиками банків. Під впливом глобалізаційних та лібералізаційних процесів збільшуються масштаби значних коливань, так званої турбулентності на світовому фінансовому ринку та швидкість кризових явищ між національними ринками.

Як показує досвід керівництва фінансових компаній ризик-менеджмент є ефективним інструментом для підвищення ринкової вартості банку. Сучасна побудова системи ризик-менеджменту змінюється відповідно до високоінтегрованих загальних інструментів та методів оцінки ризику для всієї політики банку в цілому.

Використана література:

1. Пернарівський О. В., Пернарівська О. О. Методи оцінювання ризиків у банківській діяльності. *Східна Європа: Економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. 6 (17). С. 828–833.
2. Губа М. О. Полійчук М. В. Ризики в банківській системі України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. №5. С.4–9.
3. Власюк О. С. Банківська криза в Україні: втрати, помилки та пріоритети посткризового відновлення. *Стратегічні пріоритети*. 2017. № 2. С. 45–60.